

19.09.2023 r. - Choroby wirusowe tytoniu – co zrobić by ograniczyć ich występowanie w sezonie 2024

Wśród najgroźniejszych chorób wirusowych tytoniu wymienia się brązową plamistość pomidora na tytoniu (fot. 1) wywoływaną przez TSWV (*Tomato spotted wilt virus*), brunatną nekrozę nerwów tytoniu (fot. 2) powodowaną przez wirus Y ziemniaka (PVY) oraz mozaikę tytoniu (fot. 3), której sprawcą jest wirus TMV (*Tobacco mosaic virus*). Choroby wywoływane przez wymienione wirusy są groźne, gdyż dotychczas nie znaleziono skutecznych środków do ich zwalczania. Na plantacjach tytoniu występują co roku w mniejszym lub większym nasileniu. W ostatnich latach, w związku z występowaniem długotrwałych okresów wysokiej temperatury w lipcu i sierpniu, notuje się wzmożone występowanie TMV. Dodatkowo sezon wegetacyjny 2023 pokazał, że wirus PVY, a szczególnie jego izolaty PVY^{NTN} przełamujące dostępne źródła odporności są wciąż bardzo groźne i mogą spowodować duże straty w plonie. Podstawowym sposobem ograniczania chorób wirusowych w tytoniu jest uprawa odmian odpornych. Niezwykle ważne są także wszelkie działania profilaktyczne, ograniczające ilość szkodników będących nosicielami wirusów bądź przyspieszające mineralizację resztek poźniwnych będących rezerwuarem drobnoustrojów.

Ważną czynnością zapobiegającą występowaniu brunatnej nekrozy nerwów tytoniu w kolejnym sezonie wegetacyjnym jest zwalczanie mszyc. We wrześniu warto rozstawić na polu pułapki i lepy na mszyce. W przypadku dużej inwazji szkodników wykonać zabieg ochronny z użyciem insektycydów. Jeśli to możliwe należy również zadbać o izolację przestrzenną przyszłej plantacji od innych pól tytoniu lub pól z uprawą innych psiankowatych (ziemniaków, pomidorów czy papryki). Dobrze jest już w tym roku zaplanować miejsce sadzenia tytoniu w sezonie 2024, przewidzieć teren na obsiew plantacji tytoniu gatunkami roślin odstraszać mszyce, np.: lawendą, piołunem, miętą, tymiankiem oraz majerankiem.

W ograniczaniu występowania TMV wykorzystywanych jest wiele metod agrotechnicznych, jednakże z uwagi na to, że głównym źródłem zakażenia mozaiką są martwe tkanki chorych roślin pochodzące z poprzedniego sezonu wegetacyjnego, zaleca się stosowanie zabiegów przyspieszających rozkład i mineralizację resztek roślinnych. Ważną rolę odgrywa tu używanie wyspecjalizowanych urządzeń dokładnie rozdrabniających i przyorujących łodygi tytoniu pozostałe po zbiorze liści. Wskazane jest stosowanie preparatów stymulujących rozwój mikroorganizmów odpowiedzialnych za mineralizację materii organicznej. Nie bez znaczenia pozostaje zadbanie o czystość narzędzi i obejść rolniczych. W okresie jesienno-zimowym zaleca się gruntowne mycie i odkażenie sprzętu rolniczego, gdyż wirusy mogą przetrwać stosunkowo długi czas na powierzchni narzędzi. W tym czasie warto przeprowadzić dezynfekcję szklarni wykorzystywanej do produkcji rozsady oraz czyszczenie suszarni wraz z wyposażeniem.



Fot. 1. Objawy TSWV na roślinie tytoniu. Widoczne zagięcie stożka wzrostu.



Fot. 2. Objawy PVY na tytoniu. Widoczna nekroza nerwów liści.



Fot. 3. Objawy mozaiki tytoniowej wywołanej przez TMV

Opracowano: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytut Badawczy w Puławach